

CASTELL DEL REMEI

El Santuari de la Verge del Remei

El santuari en honor a la Mare de Déu del Remei, patrona de la Plana d'Urgell junt amb la Verge de les Sogues, pertany a la diòcesi del bisbat de La Seu d'Urgell i a la parròquia de L'Assumpció de Boldú, a qui correspon la gestió, tot i ser de propietat privada.

Amb una capacitat per a més de 200 persones, s'utilitza per a celebracions sacramentals i altres cerimònies religioses.

Val a dir que a través del ramal nord pertany a la ruta del Camí de Sant Jaume i que és visitada per nombrosos pelegrins durant tot l'any.

Ja des de l'època del patriarca de la casa Girona, Ignasi Girona Targa (1782-1867), la família creia que devia la sort de la seva atorgada prosperitat a la particular devoció professada a l'advocació de la Verge del Remei. Durant l'anomenada guerra civil espanyola (1936-1939), la tràgica explosió d'un polvorí va destruir el primitiu temple. A continuació, Joan Girona Agrafel (1859-1950) va fundar una nova església en l'interior del castell amb capella dedicada a la Verge del Remei.

Traspassat Don Joan, tot i que dintre del Castell del Remei ja hi ha una església, Maria i Teresa Escubós Girona, hereves successores i nebodes solteres i sense descendència de l'últim Girona, fent la voluntat del seu oncle, van encarregar la construcció del Santuari, obra de l'arquitecte Antoni Fisas Planas (1896-1953).

El temple fou beneït i consagrat el 13 de juny de l'any 1954, fet que recull la placa commemorativa que es troba sota les tres arcades de la façana de l'edifici. Hi ha la curiositat de què es desitjava que el seu text fos escrit en català degut al sentiment catalanista dels Girona i, davant la pressió de les autoritats de què fos en castellà, finalment es va redactar en llatí.

El temple, de planta de creu llatina, constitueix una significativa mostra del classicisme italianitzant imposat pel noucentisme català. La nau principal, coberta amb una volta de llunetes, presenta una gran cúpula al creuer rematada per una llanterna.

La magnífica pintura mural de l'interior és obra de l'artista Josep Obiols Palau (1894-1967).

En els altars adjacents a la nau principal, a dues bandes, hi ha cinc murals on són representades escenes bíbliques corresponents als misteris de goig del Rosari: la nativitat; la presentació del nen Jesús; la Verge amb la seva cosina Isabel; Jesús nen al temple; i l'Anunciació.

A nord, hi ha una portalada lateral d'accés a l'església dedicada de Sant Joan Baptista, com es pot observar en la inscripció de l'exterior.

En el baptisteri, hi ha una sisena pintura mural amb obra al·lusiva al bateig del baptista.

Val destacar la pica baptismal, que pertany a l'època gòtica.

Així mateix, també cal assenyalar el treball de fusta en marqueteria del cor.

L'àpside de sobre l'altar major representa una al·legoria de tot l'Univers lloant i pregant Maria.

Al mig del cambril, la figura de la Verge del Remei executada amb fusta tallada i obrada per l'escultor Jose Maria Camps Arnau (1879-1968), fins la qual accedeixen nombroses persones per tal de retre-li homenatge, enfilant les escales que hi ha a l'esquerra de la imatge i baixant per l'altre costat.

Als costats, els frescos mostren a la part dreta, la misericòrdia vers infants i adults que pateixen necessitats, malalties i dolor confiant amb el remei de l'auxili de la Verge Maria.

I, en la decoració de l'esquerra, es reflecteix el poble fidel oferint llurs collites a la verge. Es tracta d'escenes representatives de la pagesia amb els fruits de la terra: oliveres (oli), raïm (verema, vi), blat (pa), que es vinculen a la riquesa aportada pel regadiu del Canal d'Urgell, infraestructura impulsada per la família Girona. Així mateix, hi apareixen els nadons, posant així el futur en mans de la providència.

El text en català que il·lustra les pintures del temple de la cúpula i la volta de l'altar major –que també es pot observar, a l'exterior del temple, en un monument al costat de la porta del baptisteri- és la composició de la Pregària a la Verge del Remei per a cor, encarregada al mestre Lluís Millet Pagès (1867-1941), amb lletra d'Esteve Sunyol Gasòliba (1856-1913) i cantada a l'Orfeó Català l'any 1900. També la cantant Marina Rossell la interpreta en el seu repertori.

L'any rere any és cantada pels feligresos -entre els quals antics habitants i treballadors de la finca- per la Festa Major del Castell del Remei per tal de venerar la imatge de Nostra Senyora del Remei, cada segon diumenge d'octubre.

Segons el professor Dr. Jaume Mateu Giral -autor del llibre El Castell del Remei, terra, aigua i cultura del vi a la plana d'Urgell- l'eminent floklorista de les terres d'Urgell Valeri Serra Boldú (1875-1938) al·ludeix al significat de la festa major en honor de la Mare de Déu del Remei en l'obra Calendari folklòric d'Urgell explicant que se celebra "Lo segon diumenge de Octubre", tradició que es manté fins els nostres dies per part dels actuals propietaris.

Nombroses manifestacions artístiques i religioses fan referència al Castell del Remei i a la seva festa i aplec. Poemes, altres textos literaris, partitures, dibuixos, pintures, fotografies, publicitat... s'inspiren en aquest tresor del nostre territori.

Per exemple, la sardana titulada L'Aplec de Castell del Remei amb música de Domènec Cardeñes Barios (1916-1977) i lletra de Lluís Profitós Portella (1923-1999), que també es interpreta per la cobla durant la ballada de sardanes que inclou el programa de la Festa Major anual.

Així mateix, els Goigs a llaor de la Verge del Remei compostats per l'escriptor Agustí Valls Vicens (1860-1920) i el musicòleg Francesc Mateu Nicolau (1847-1913).

A la darrereria del segle XIX Salvador Casañas Pagès (1834-1908), bisbe d'Urgell, atorga 40 dies d'indulgència als devots que resen o canten els goigs.

El santuari exposa una còpia de l'edició especial realitzada l'any 1955 amb motiu de la inauguració del santuari, un any abans.

L'arranjament musical, en aquest cas, l'efectuà Lluís Maria Millet Millet (1906-1990).

En aquest sentit, també el mes de gener de 1929, Justí, bisbe d'Urgell, dóna el vist-i-plau a imprimir la Novena a la Verge del Remei en el Pla d'Urgell, que atorga 50 dies d'indulgència als fidels que practiquin l'acte escrit.

Així mateix, s'hi conserven el document original i la seva transcripció, datats del 1954, pel que es concedeix 100 dies d'indulgència a qui resi les oracions indicades davant la Verge en l'actual santuari, aleshores recent estrenat.

El fet religiós del Castell del Remei es reflecteix també en la creació de la Pía Fundación Verge del Remei, amb un capital fundacional consistent en un milió de pessetes en efectiu. L'estiu de 1947 el bisbe d'Urgell, Ramon Iglesias Navarri, aprovà la seva creació a proposta de Joan Girona Vilanova. La finalitat consistia exclusivament a socórrer les persones pobres o desvalgudes de la diòcesi d'Urgell i, també, com a mostra de gratitud a la Mare de Déu del Remei "a cuya protección atribuyo la prosperidad de mis empresas", segons recull el document.